

תוכן עניינים

3.....	מבוא
4.....	פרק 1 – סקירת ספרות
4.....	הורות, קשיים וטכנולוגיה
5.....	התקשרות ותמיכה
7.....	רשתות חברתיות
9.....	קבוצות תמיכה והשפעתן
10.....	פולמוס החיסונים וקבוצת מדברים על חיסונים בפייסבוק
12.....	הצגת שאלת המחקר
14.....	פרק 2 - מתודולוגיה
14.....	משתתפי המחקר
15.....	כלי המחקר
15.....	הליך ניתוח הראיונות
16.....	פרק 3 - ממצאים
16.....	ציפיות המשתתפים בקבוצה
17.....	צרכים וסיפוקים של המשתמשים בקבוצה
19.....	מעורבות ושימוש בקבוצה
21.....	פרק 4 - דיון ומסקנות
21.....	חוסר תלות המשתתפים בקבוצה
22.....	יכולת הקבוצה למלא אחר מטרותיה
23.....	מעורבות משתתפים בעידן הרשתות החברתיות
24.....	קהילות פתוחות וסגורות
25.....	סטאטוס המשתתפים בקהילה
27.....	ביבליוגרפיה
31.....	נספחים
31.....	נספח א': שאלון חצי מובנה
33.....	נספח ב': תשובות הראיונות וניתוחם לפי תמות

מבוא

אחת מהתופעות שמאפיינות את השינוי הגדול ביותר שחווים הורים (ויש שיגידו, האנושות בכללותה), היא זו הטכנולוגית, אשר מתקדמת, מתפתחת ומשתנה בקצב היסטורי, אשר מביא לשינויים רבים בדרך שבה הורים מסוגלים, בין היתר, לשוחח עם הורים אחרים, להתעדכן בנוגע למצב של בני משפחתם. הדבר נכון במיוחד עבור הורים חדשים יחסית, או טריים, אשר עוברים קשיים מגוונים הנובעים מעיקר מחוסר ידע וחוסר ניסיון הנובע מכך שמעולם (רובם) לא התנסו בטיפול של אדם אשר למעשה תלוי בהם באופן מוחלט, כפי שקורה עם ילדים בגילאים אלו (ברק, 2006). הורים אלו, אשר גם ברובם נמצאים בשלבים קריטיים במיוחד של מסלול הקריירה שלהם (נחלה שבעבר הייתה שייכת לגבר וכיום שייכת במידה רבה לשניהם גם יחד), מחפשים דרכים לקבל סיוע ותמיכה, אשר מאופיינת לעיתים בצורות רגשיות ונפשיות, לעיתים פיזיות, ולעיתים מקצועיות. במידה רבה, סיוע זה כיום מסוגל להגיע דרך רשת האינטרנט (גלאון וכהן, 2012).

הרשתות החברתיות, כהמשך ישיר למהפכת האינטרנט, התפשטו לחיי היום עקב התפתחותן מצד אחד, ועקב התפתחות הטלפון הסלולארי, אשר מאפשר להיות נגיש ולקבל מידע בצורה מהירה ונוחה בכל מקום בעולם. בצורה זו, הרשת החברתית, ובראשה רשת ה-'פייסבוק', היוותה ומהווה למעשה כדרך להשיג מידע ולשתף מידע, כפי שמעולם לא היה ניתן לעשות כן. קבוצות תמיכה, במיוחד ברשת החברתית הזו, הפכו לצורה נפוצה לתמיכה, במיוחד עבור הורים, אשר חשים לא אחת בודדים בהתמודדותם, למרות שהקושי אותו הם חווים הוא כה נפוץ (Aharony & Gazit, 2016).

בעבודת מחקר זו אבקש להבין מהם הצרכים אותם ממלאה רשת החברתית של ה-'פייסבוק', כאשר אתמקד בקבוצת תמיכה פופולארית להורים, בשם 'מדברים על חיסונים'. קבוצת תמיכה זו מספקת תמיכה ומייצרת דיונים בקצב גבוה במיוחד. באמצעות ניתוח תוכן של הנעשה בתוך הקבוצה, אבקש להבין 'אילו צרכים ממלאת קבוצת ה-'פייסבוק' "מדברים על חיסונים" בקרב הורים לילדים? (קרי, שאלת המחקר).

הבנה של סוגיה זו בצורה טובה יותר תסייע להבין טוב יותר את הקשיים של ההורים, מדוע הרשתות החברתיות ממלאות תפקיד מרכזי כל כך במציאות העכשווית וכיצד מוסדות בריאותיות וחינוכיות יכולות ללמוד ממסקנות אלו ולהקל בצורה מקצועית יותר, על קשייהם של ההורים.

פרק 1 – סקירת ספרות

הורות, קשיים וטכנולוגיה

ניתן לפתוח ולומר כי הורות, באופן טבעי, נחשבת לאחד מהתפקידים החשובים וגם הבסיסיים ביותר הקיימים מאז ומתמיד. הורות הינה למעשה כותרת לתפקיד מורכב מאין כמוהו אשר בו אחראים, לרוב זוג הורים, לרוב גבר ואישה (אך בהחלט לא תמיד), על גורלו של תינוק לאורך כל חייו טרם הגעתו לבגרות ולעצמאות (אשר, 2009; גלאון וכחן, 2012). בעוד שקיימים הגדרות רבות, מגוונות, ואף תלויות תרבות למשמעות של הורות, האמונה הרווחת היא שהורות טובה או הורות 'נכונה' היא הורות שבה מעניקים ההורים לילד את הכלים שבהם יידע לחיות את חייו באופן עצמאי עם הגעתו לבגרות, ויש המגדילים ומוסיפים כי הורים גם נדרשים לעשות ככל שהם יכולים כדי להגשים את הפוטנציאל של הילד מצד אחד, תוך שהם מונעים ממנו סיכונים נוכח גילו הפגיע. ההורים, לדעת רבים, אחראים שהילד ירגיש מוגן, וכי ירגיש שהוא חי בביתו, לפחות עד אשר יגיע גילו לעזוב (ברק, 2006).

אסכולות אחרות, מתארות בצורה מעשית יותר את תפקידם של ההורים, ומחלקים אותם לשני חלקים עיקריים. מצד אחד, ההורים צריכים לגלות אחריות למצבו של הילד. כלומר, הורים נדרשים באספקטים רבים, אם נפשיים, רגשיים, פיזיים וגשמיים, ואף משפטיים, לדאוג כי לילד טוב וכי הוא חי חיים מאושרים ככל הניתן. מצד שני, הורים צריך גם לגלות מנהיגות, שכן ילדים נוטים לחקות את הוריהם. לכן, הורה טוב צריך לעזור לילד לפתח השקפת עולם, לפתח מערכת חיים אשר נכונה ומקובלת במובן התרבותי והחברתי, שהרי בסופו של דבר יידרש הילד ליצור מערכת גומלין עם הסביבה ועם העולם (קלר, 2012; ישראל, 2009).

נוכח מורכבותה, גם ברמה האידיאולוגית וגם ברמה הפיסית התלוית של ילד קטן התלוי באופן מוחלט בהוריו, הורים, ובמיוחד הורים צעירים וטריים לילדים קטנים, נחשבים לקבוצה אשר סובלת מקשיים רבים, אשר נובעים בין היתר ממצאות כלכלית לא פשוטה הנובעת הן מהזמן שהם נדרשים לבלות עם הילד, והן עם הקושי לעשות את ההפרדה בין משפחה ובין קריירה, במיוחד כאשר מדובר במציאות הקיימת עבור האם בעידן הפוסט מודרני. מבחינה זו, רבים מאמינים שדווקא הטכנולוגיה הגבירה את הקושי עבור הורים וטשטשה עוד יותר את הקו המפריד בין חיי המשפחה לבין מסלול הקריירה. זאת נוכח היכולת לעסוק בענייני עבודה בזמן הביתי, באמצעות הטלפון, הטלפון הסלולארי וכמובן המחשב הביתי. מנגד, גם העובד יכול לעסוק בענייני המשפחה בשלל של צורות, באמצעות אותם האמצעים. עבור רבים, הסגנון ההורי נפגע קשות נוכח שינויים